

SISTEMA PRESIDENCIALISTA.

Introducció:

El sistema Presidencialista, és un sistema de govern en què la branca executiva s'elegeix de manera separada de la branca legislativa. Les dues branques son elegides directament per la ciutadania en sufragi universal (o de manera semi directa com als EE.UU.) i té les seves arrels en el sistema dels EE.UU en que es cercava la màxima independència entre els tres poders: Legislatiu, Executiu i Judicial. El que en argot de ciències polítiques es coneix com "checks and balances", és a dir els dos poders es controlen i s'equilibren l'un a l'altre.

Cadascun d'aquests tres poders exerceix algun tipus de poder sobre les altres. Per exemple, els jutges de la Cort Suprema (poder judicial) són designats pel President (poder executiu), però la seva designació està subjecta al consentiment del Senat de la nació (poder legislatiu). Així mateix, el poder judicial pot rebutjar lleis ja aprovades pel Congrés i signades pel President si considera que són inconstitucionals. Aquests i altres frens i contrapesos garanteixen que cap de les branques del govern exerceixi massa poder

Per això en aquest sistema l'executiu no ha de respondre políticament davant del Parlament o Assemblea ni viceversa. La branca legislativa dels sistemes presidencialistes, és oficialment coneguda com a "Congrés" o "Assemblea". Aquesta està formada per una o dues càmeres. La primera es triarà per sufragi universal. La segona pot ser per elecció directa o indirecta.

Exemples d'alguns estats presidencialistes són: els Estats Units, Indonèsia, les Filipines, Mèxic, Corea del Sud i la majoria dels estats de Sud-amèrica.

Les característiques més importants del sistema Presidencialista son:

El president és elegit pel poble per sufragi universal i no pel Poder Legislatiu. Per tant disposa de la màxima legitimitat, al igual que la Assemblea. Ambdós tenen la màxima legalitat, representativitat i legitimitat.

El president és alhora cap d'Estat i cap de govern. Entre les seves facultats, com a Cap de l'Estat, més importants solen figurar:

- Ser Comandant en Cap de les Forces Armades.
- Conduir la política exterior del país.
- Signar Tractats Internacionals - que han de ser ratificats pel Senat -.
- Nomenar els ambaixadors a l'estranger - tot i que, com en el cas dels Tractats Internacionals, han de ser ratificats per la cambra alta o Senat -.

Com a Cap de Govern, el President és normalment responsable del Poder Executiu i, en conseqüència:

- Té el dret a proposar a tots els integrants del seu gabinet.
- Té la facultat de nomenar i destituir del seu càrrec als titulars dels diferents Departaments i Agències governamentals.
- Té la facultat d'iniciativa, és a dir, pot proposar projectes de llei perquè siguin sotmesos a discussió i, si escau, aprovació al Congrés.
- Té el dret a vetar les lleis que aprovi el legislatiu, encara que aquest veto és restringit, ja que pot ser superat pel vot de les dues terceres parts dels membres de cadascuna de les dues cambres - Congrés i Senat - en cas que aquestes resolguin ratificar en els seus termes la llei.

No hi pot haver cap relació formal entre el president i el cos legislatiu, l'existència d'aquests dos poders és independent de la voluntat política de l'altre. El President, ni cap membre del seu executiu pot ser membre de l'Assemblea i la seva capacitat per proposar lleis és limitada. No obstant això, el President té el poder per vetar els actes aprovats pel cos legislatiu i al seu torn el Congrés pot negar-se a aprovar les propostes del president, per això el conflicte més habitual és l'aprovació dels pressupostos.

El president i els òrgans del seu executiu tenen un període fix de govern. Les eleccions o reeleccions es realitzen en temps predeterminats, no són il·limitats ni vitalicis i no existeix el concepte de "moció de censura" per destituir a l'executiu i convocar eleccions, ja que aquest disposa de la màxima legitimitat i solament aquells que l'han elegit el podrien destituir. No obstant això, la majoria dels sistemes presidencialistes han incorporat provisions a les lleis per realitzar judicis presidencials amb la finalitat de destituir el president si ha comès un crim.

El judici polític o impeachment és de caràcter excepcional, difícil de dur a terme; és un instrument per a situacions extremes i el seu contingut és de caràcter penal o gairebé penal, no polític, encara que certament, al final de comptes, l'assumpte es resol si es reuneix o no el nombre de vots requerits per la Constitució per a aquest fi.

En un sistema presidencial Si un president dissol l'assemblea, com ha esdevingut en la realitat en alguns països, està efectuant un cop d'Estat, perquè està trencant l'ordre suprimint el principi de la separació de poders. Cosa que no passa en els sistemes parlamentaris.

Els òrgans de l'Estat han de col·laborar sense intromissió per a actes que requereixin major responsabilitat. En cas de no haver actuat conforme la Llei hi haurà judici polític. En aquest cas, l'altra càmera actuarà com a jurat de sentència.

La branca executiva és unipersonal. Els membres del gabinet són seleccionats directament pel president, encara que a alguns estats amb sistemes presidencialistes el cos legislatiu ha d'aprovar els membres del gabinet. El president té la capacitat de donar ordres o de destituir qualsevol membre del gabinet i de l'exèrcit, sense l'aprovació del cos legislatiu, però, no pot destituir als jutges del cos judicial.

L'òrgan judicial pot ser elegit mitjançant dues formes: cooptació, és a dir elegits per l'executiu, o mitjançant la col·laboració de l'executiu i legislatiu, com succeeix a Mèxic. A diferència d'altres nacions, on el poder judicial no sembla comptar amb la mateixa importància que els altres poders, al llarg de la història dels Estats Units, el poder judicial i en particular la Cort Suprema, ha jugat un paper destacat en el sistema de "checks and balances", dictant sentències en tots els ordres de la vida pública i privada, en qüestions tan importants com el federalisme, els drets civils, les relatives a la pena de mort i l'avortament, a més d'en assumptes com les restriccions a les atribucions del titular de l'Executiu. La seva funció com a màxim intèrpret de la Constitució atorga a aquest tribunal facultats extraordinàries i pot declarar inconstitucionals qualsevol dels actes dels membres dels poders federals i locals.

Avantatges

- Separació dels poders
- Elecció directa i independent de l'òrgan legislatiu i del President
- Períodes electorals fixos, que produeix estabilitat.

- Poder legislatiu més independent a l'hora d'actuar.

En principi, en un sistema presidencial els controls operen millor i amb més eficàcia que en un sistema parlamentari, perquè en aquest últim la majoria legislativa té cura que el gabinet, que és part de la majoria parlamentària, subsisteixi i no sigui censurat, el que portaria amb si noves eleccions en què no es té assegurada la majoria parlamentària. Per aquesta raó, un primer ministre es converteix en el més important legislador (però no tots els especialistes estan d'acord amb aquesta afirmació).

Desavantatges

- Possibilitat d'abús de poder per massa concentració de poder.
- Dificultat de presa de decisions a causa de contradicció entre els òrgans
- Poca capacitat de resposta davant d'una crisi, a causa que el Poder Legislatiu no pot canviar el Poder Executiu.
- Tendència a Bipartidisme, que exclou les minories polítiques.

Gairebé no hi ha sistemes purs. Els sistemes presidencials i parlamentaris adopten diverses modalitats d'acord amb la seva evolució política i la seva realitat. No hi ha receptes, però sí principis generals que defineixen a cada sistema.